

EESTI PANGA PÕHIKIRI¹

1. ÜLDSÄTTED

1.1. Eesti Pank (edaspidi *Pank*) on Eesti Vabariigi keskpank, kelle õiguslik seisund, eesmärgid ja ülesanded on määratud Eesti Vabariigi põhiseadusega (edaspidi *põhiseadus*) ja Eesti Panga seadusega.

1.2. Panga organisatsioonilise struktuuri, sisemise töökorralduse ning varade valdamise, kasutamise ja käsutamise korra määrab Eesti Panga seaduse alusel kindlaks käesolev põhikirj.

1.3. Panga nimi inglise keeles on Bank of Estonia.

1.4. Panga asukohaks on Estonia pst 13, 15095 Tallinn, Eesti Vabariik.

1.5. Asjaajamise keeleks Pangas on eesti keel.

1.6. Panga majandusaasta algab 1. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril.

2. PANGA NÕUKOGU

2.1. Panga kõrgeim organ on Eesti Panga Nõukogu (edaspidi *Nõukogu*), mis moodustatakse põhiseaduses ja Eesti Panga seaduses ettenähtud korras. Nõukogu koosneb esimehest ja kaheksast liikmest, kelle hulka kuulub ametikoha järgi Eesti Panga president (edaspidi *Panga president*). Rahandusminister võtab Nõukogu tööst osa sõnaõigusega.

2.2. Nõukogu pädevus on määratud Eesti Panga seadusega.

2.3. Nõukogu kasutab oma töös vastavalt vajadusele nõunikke. Nõunikud võtavad Nõukogu istungitest osa esimehe kutsel. Otsuste tegemisel nad ei hääleta.

2.4. Nõukogu töötab tema enda kinnitatud töökorra alusel.

2.5. Nõukogu otsused viib ellu Panga president.

2.6. Riiklikku raha- ja panganduspoliitikat mõjustavad ning normatiivse iseloomuga Nõukogu otsused avaldatakse Riigi Teataja Lisas.

¹ Käesolev terviktekst sisaldab kõiki põhikirjas tehtud muudatusi. Viited kehtetutele punktidele on antud nurksulgudes.

3. PANGA PRESIDENT

3.1. Panga tegevust juhib kõrgeima ametiisikuna Panga president. Panga president nimetatakse ametisse vastavalt põhiseadusele Eesti Panga seaduses ettenähtud korras. Panga president vastutab Panga kogu tegevuse eest ja annab sellest regulaarselt aru Nõukogule ning Riigikogule.

3.2. Panga presidendi pädevus on määratud Eesti Panga seadusega.

3.3. Panga president esindab Panka ilma eri volitusteta seaduse alusel.

3.4. Panga president juhib Panga tegevust Panga Juhatus (edaspidi *Juhatus*), asepresidentide ja iseseisvate allasutuste ning allüksuste juhtide kaudu. Panga president võib käskkirja alusel delegeerida osa oma ülesandeid Panga tegevuse juhtimisel Juhatusale või asepresidentidele, välja arvatud juhul, kui Eesti Panga seadus või ülesannete olemus tingib nende kuulumise Panga presidendi ainupädevusse.

3.5. Panga iseseisvate allasutuste asutamine, reorganiseerimine ja likvideerimine toimub Panga presidendi ettepanekul Nõukogu otsusega.

3.6. Panga organisatsioonilise struktuuri kujundamine, allüksuste moodustamine ja likvideerimine toimub Panga presidendi käskkirjaga.

3.7. Panga president annab Panga tegevuse juhtimiseks määrusi, käskkirju ja korraldusi:
1) määrused on Panga presidendi normatiivse iseloomuga õigustloovad aktid, mis antakse välja seaduste või Nõukogu otsuste alusel. Panga presidendi määrused avaldatakse Riigi Teataja Lisas;
2) käskkirjadega juhib Panga president Panga sisemist tegevust;
3) korralduste (kirjalike ja suuliste) vahendusel juhib Panga president panga töötajate igapäevast tegevust.

3.8. Panga presidendi äraolekul asendab teda asepresident, kellele Panga president oma volitused käskkirja alusel ajutiselt üle annab. Kui volituste üleandmine käskkirja alusel ei ole võimalik, asendab Panga presidenti ealt vanim asepresidentidest. Panga presidendi asendajal on tema volituste kehtimise ajal kõik Panga presidendile antud volitused.

4. JUHATUS

4.1. Juhatus ülesandeks on korraldada Panga tegevust, tagada koostöö Panga allasutuste ja -üksuste vahel, planeerida jooksvat tööd ning teha ettepanekuid Nõukogule viimase pädevuses olevate otsuste langetamiseks.

4.2. Oma ülesannete täitmiseks võtab Juhatus vastu otsuseid.

4.3. Juhatus otsus on Panga töötajatele täitmiseks kohustuslik. Juhatus otsuse ja Panga presidendi määruse või käskkirja vahelise vastuolu korral kehtib Panga presidendi määrus või käskkiri.

4.4. Juhatus koosneb Panga presidendist ja kahest kuni neljast liikmest. Juhatuse liikmeid nimetab ja vabastab Nõukogu Panga presidendilt ettepanekul.

4.5. Juhatuse esimeheks on ametikoha järgi Panga president. Panga presidendilt puudumisel täidab Juhatuse esimehe kohustusi vastavalt põhikirja punktile 3.8 Panga presidendilt asendav asepresident.

4.6. Eesti Panga asepresendid on Juhatuse liikmed.

4.7. Panga president võib vastavalt vajadusele kutsuda Juhatuse istungile või üksikute päevakorrapunktide arutamise juurde täiendavalt isikuid, kes ei ole Juhatuse liikmed. Juurde-kutsutud isikud otsuste tegemisel ei hääleta.

4.8. Juhatus töötab ja võtab vastu otsuseid enda poolt kinnitatud töökorra alusel.

4.9. Juhatuse istungid kutsub Panga president kokku vajaduse järgi, kuid mitte harvem kui üks kord kahe nädala jooksul.

4.10. Juhatus võib vastu võtta otsuseid, kui kohal on vähemalt pool Juhatuse liikmetest, nende hulgas Panga president.

4.11. Juhatus võtab otsuseid vastu Juhatuse istungist osa võtvate Juhatuse liikmete hääle-enamusega, järgides Juhatuse töökorras ettenähtud vorminõudeid. Hääle võrdse jaotumise korral on otsustav Panga presidendilt hääle. Juhatuse liikmel on õigus nõuda oma eriarvamuse kandmist protokollilt.

4.12. Juhatuse otsused jõustuvad alates nende alla kirjutamisest Panga presidendilt poolt.

4.13. Juhatuse istungid protokollitakse. Protokollilt kirjutavad alla Panga president ja istungi protokollilt.

5. PANGA KOMITEED JA KOMISJONID

5.1. Raha-, majandus- ja finantssektori poliitika alaste seisukohtade väljatöötamiseks ja vastavate otsuste eelnõude Nõukogule ettevalmistamiseks, samuti ka Panga tegevuse kooskõlastamiseks moodustatakse alaline Rahapoliitika Komitee (edaspidi *Komitee*).

5.2. Komitee koosseisu kuuluvad kõik Juhatuse liikmed. Komitee ülejäänud liikmed ja Komitee pädevuse määrab Panga president käskkirjaga. Komitee esimeheks on Panga president.

5.3. Komitee poolt oma pädevuse piires vastuvõetud otsused on õigusjõult võrdsed Juhatuse otsustega.

5.4. Komitee töökorra kinnitab Juhatus.

5.5. Panga ülesannete täitmiseks võib Panga president, asepresident või Juhatus asutada alalisi või ajutisi komisjone, ajutisi komiteesid või ajutisi töögrupe. Komisjonide, komiteede ja töögruppide koosseisu, funktsioonid, pädevuse ja likvideerimise määrab asutaja.

5.6. Komisjonid, ajutised komiteed ja töögrupid töötavad asutaja poolt kehtestatud töökorra alusel.

5.7. Komisjonide, ajutiste komiteede ja töögruppide otsustel on Panga presidendile, asepresidentidele ja Juhatusese soovituslik iseloom.

6. PANGA ORGANISATSIOONILINE STRUKTUUR JA TÖÖTAJAD

6.1. Panga organisatsioonilisse struktuuri kuuluvad lisaks Nõukogule, Panga presidendile ja Juhatusese asepresidendid, allasutused ja allüksused.

6.2. Asepresidendi ülesandeks on Panga presidendi poolt määratud ulatuses juhtida Panga allüksusi ja koordineerida Panga tegevusi Panga strateegiliste eesmärkide saavutamisel. Asepresidendi poolt juhitud allüksused ja koordineeritavad tegevused moodustavad selle asepresidendi vastutusala.

6.3. Asepresidente nimetab ja vabastab Nõukogu Panga presidendi ettepanekul. Asepresidentide vastutusvalade moodustamine ja muutmine toimub Panga presidendi käskkirja alusel.

6.4. Asepresident ei või olla allüksuse või allasutuse juhataja.

6.5. Allasutused tegutsevad Nõukogu poolt kinnitatavate põhikirjade alusel.

6.6. Allüksused tegutsevad Juhatusese poolt kinnitatavate põhimääruste alusel. Siseauditi osakond tegutseb Nõukogu poolt kinnitatud põhimääruse alusel.

6.7. Panga presidendi, asepresidentide, siseauditi osakonna juhataja ja pearaamatupidaja palgad määrab Nõukogu. Muude töötajate palgad määrab Panga president panga eelarves ettenähtud personalikulude piires. Palgapoliitikas lähtub Pank tööjõuturu situatsioonist, teistes pankades ning riigiasutustes kujunenud palgatasemest, töötajate tööoskusest ja tööpanusest. Täiendavate töötasude või muude väljamaksete arvutamine ja maksimine toimub Panga presidendi poolt kinnitatud juhendi alusel.

6.8. Panga töötajatele on kohustuslikud kõik seadusest tulenevad nõuded, mis piiravad nende osalemist ettevõtluses, kuulumist ettevõtete juhtorganite koosseisu või kehtestavad täiendavaid kohustusi seoses konfidentsiaalsuse säilitamisega. Panga Presidendil on õigus nimetatud piiranguid laiendada või kohaldada neid ka Panga töötajatele, kelle kohustus piirangutele alluda ei tulene vahetult seadusest. Nimetatud põhimõtte sätestatakse töölepingutes ning on Pangapoolne tingimus töölepingu sõlmimisel.

6.9. Pangal on õigus toetada oma töötajate huvides moodustatud mittetulundusühinguid. Toetuse viisid, ulatuse ja korra kehtestab Nõukogu Panga presidendi ettepanekul ja Panga eelarves selleks ettenähtud vahendite piires.

6.10. Panga töötajatel ja Nõukogu liikmetel on õigus täiendavatele sotsiaalsetele tagatistele, milleks on:

- 1) Eesti Panga pension vastava statuudi alusel;
- 2) muud sotsiaalsed tagatised Nõukogu otsusel.

6.11. Juhatusel on õigus kehtestada Panga töötajaskonnale täiendavaid soodustusi.

6.12. Sotsiaalseteks tagatisteks ja soodustusteks vajalikud kulud kaetakse Panga eelarves selleks ettenähtud vahendite arvel.

7. PANGA PÕHIKAPITAL

7.1. Panga seadusega määratud põhikapital on 100 000 000 krooni. Määratud põhikapitali suurendamine toimub Riigikogu otsusega.

7.2. Põhikapitali suurendamise allikad Riigikogu poolt määratud suuruseni on:

- 1) Panga aastakasum, millest vastavalt Eesti Panga seaduse paragrahvile 30 eraldatakse mitte vähem kui 25%;
- 2) muud sihtotstarbelised laekumised Riigikogu otsusel.

7.3. Panga kahjumi katmine põhikapitali arvel, kui selleks ei piisa reservkapitalist, on lubatud Riigikogu otsuse alusel.

8. PANGA RESERVKAPITAL

8.1. Panga reservkapitali suurendatakse, kuni see on vähemalt võrdne põhikapitaliga. Reservkapitali võrdsustumisel põhikapitaliga suurendatakse reservkapitali Riigikogu poolt otsustatud suuruseni.

8.2. Reservkapitali suurendamise allikad on:

- 1) Panga aastakasum, millest Nõukogu otsusega eraldatakse selleks otstarbeks vähemalt 25%;
- 2) Pangale laekunud sihtotstarbelised ja muud vahendid Nõukogu otsusel.

8.3. Reservkapitali kasutatakse Panga kahjumi katmiseks.

8.4. Kui määratud suuruse saavutanud reservkapital väheneb sellest kahjumi mahaarvamise tõttu, taastatakse reservkapitali käesoleva põhikirja punktiga 8.1 määratud suurus punktis 8.2 näidatud allikatest ja korras.

9. PANGA SIHTKAPITALID, -FONDID JA RESERVID

9.1. Panga sihtkapitalid ja -fondid jagunevad erireserviks ja muudeks reservideks (fondideks).

9.2. Panga erireservi kasutatakse:

- 1) Eesti krooni kattevara paigutamise ja hoidmisega seotud riskidest (sh kulla ja väärtpaberite

- hinnavahed, kursiriskid, emiteerimisrisk, arveldusrisk) tulenevate kulude katmiseks;
- 2) pikaajaliste finantsinvesteeringute, laenude, garantiide, põhivara ja muude aktive väärtuse alanemise riskidest tulenevate kulude katmiseks;
  - 3) muude erakorraliste kulude katmiseks, kui see ei ole vastuolus Eesti Panga seadusega.

9.3. Panga erireservi täiendatakse:

- 1) eraldistega kasumist vastavalt Eesti Panga seaduse paragrahvile 30 lg 4;
- 2) eraldistena tulenevalt Eesti Panga seaduse paragrahvist 29 lg 2;
- 3) muudest allikatest, mis ei ole seaduse ja põhikirjaga keelatud.

9.4. Muude reservide (fondide, sh Pensionifond jt) moodustamise ning nende täiendamise ja kasutamise korra otsustab Panga eelarve kinnitamisel Nõukogu Panga presidendi ettepanekul ilma Panga põhikirja muutmata.

10. PANGA EELARVE

10.1. Panga finantstegevuse alus on Nõukogu poolt kinnitatud eelarve. Eelarve valmistab ette Juhatus ja selle esitab Nõukogule Panga president hiljemalt 1. detsembriks. Kui Nõukogu ei ole 1. jaanuariks uueks majandusaastaks eelarvet kinnitanud, võib kuni eelarve kinnitamiseni teha tulude arvel kulutusi iga kuu kohta kuni ühe kaheteistkümnendiku ulatuses eelmise aasta eelarve kulutuste summast.

10.2. Eelarve täitmisest annab Panga president aru Nõukogule üks kord kvartalis.

10.3. [Kehtetu alates 19. detsembrist 2000]

10.4. [Kehtetu alates 19. detsembrist 2000]

11. PANGA VARAD

11.1. Tulenevalt Eesti Panga seadusest on Pangal õigus vara vallata, kasutada ja käsutada selleks mis tahes lisavolitusi vajamata.

11.2. Pank on tema valduses, kasutuses ja käsutuses oleva vara valitseja.

11.3. Tehinguid Panga nimel on õigus sooritada Panga presidendil või tema poolt volitatud isikutel.

11.4. Tehingute otstarbekust hinnatakse järgmiste kriteeriumide alusel, arvestades alljärgnevat tähtsusjärjekorda:

- 1) väärtuste säilitamine;
- 2) likviidsuse pidev säilitamine;
- 3) riskide hajutamine;
- 4) kasumi optimeerimine.

11.5. Tehingud Panga kulla- ja välisvaluutareservidega toimuvad Panga presidendi poolt kinnitatud eeskirjade alusel.

11.6. Eesti krooni kattevaraks oleva kulla- ja välisvaluutareservi paigutamisel kasutab Pank finantsasutusi, mis on rahvusvaheliselt usaldusväärsed ning mille reiting on piisavalt kõrge tagamaks nende tehingute tarvis madalama riskitaseme.

11.7. Allkirjaõigus Panga nimel on Panga presidendil Eesti Panga seaduse järgi, samuti teistel Panga töötajatel, keda Panga president on selleks volitanud. Panga president võib oma pädevuse ulatuses anda Panga esindamiseks ühekordseid tähtajalisi volitusi Panga nimel õigustoimingute sooritamiseks, samuti Panga esindamiseks muudes küsimustes Eestis ja välisriikides tähtajaks, mis on vajalik nende ülesannete täitmiseks.

12. PANGA SISEKONTROLLI SÜSTEEM JA SISEAUDIT

12.1. [Kehtetu alates 19. juunist 2002]

12.1.¹ Sisekontrolli süsteem on seaduslikkusele ja otstarbekusele suunatud terviklik abinõude kogum, mis võimaldab tagada õigusaktidest kinnipidamise; kaitstuse vara raiskamisest, ebasihipärasest kasutamisest, ebakompetentsest juhtimisest ja muust sarnasest tingitud kahju eest; panga tegevuse otstarbekuse oma ülesannete täitmisel; tõese, õigeaegse ja usaldusväärse informatsiooni kogumise, säilitamise ja avaldamise.

12.1.² Sisekontrolli süsteemi olemasolu ja tema tõhusust hindab ja analüüsib siseaudit.

12.1.³ Siseaudit on sõltumatu, objektiivne, kindlustandev ja konsulteeriv tegevus, mis on suunatud Panga tegevuse täiustamisele ja väärtuse loomisele. Siseaudit aitab kaasa Panga eesmärkide saavutamisele, kasutades süsteemset ja organiseeritud lähenemist, hindamaks ja täiustamaks riskide juhtimise, kontrollimise ja juhtimise kultuuri tõhusust.

12.2. Siseauditi funktsiooni täitmiseks kuulub Panga struktuuri siseauditi osakond (edaspidi *osakond*). Osakonna juhataja nimetatakse ametisse ja vabastatakse ametist Nõukogu poolt Panga presidendi ettepanekul.

12.3. [Kehtetu alates 19. detsembrist 2000]

12.4. Osakond töötab Panga presidendi poolt heaks kiidetud ja Nõukogu poolt kinnitatud tööplaani alusel. Osakonna juhataja annab oma tegevusest aru Panga presidendile ja vähemalt kaks korda aastas Nõukogule, tema nõudmisel aga sagedamini. Osakond on oma tegevuses sõltumatu.

12.5. Osakonna ülesanded, õigused, kohustused ja vastutuse sätestab põhimäärus.

12.6. [Kehtetu alates 19. detsembrist 2000]

12.7. [Kehtetu alates 19. detsembrist 2000]

13. PANGA RAAMATUPIDAMINE JA ARUANDLUS

13.1. Panga raamatupidamine toimub rahvusvaheliste raamatupidamise standardite, raamatupidamist korraldavate seaduste ja teiste õigusaktide ning Panga raamatupidamise siseeskirjade alusel, mille kinnitab Panga president.

13.2. [Kehtetu alates 19. detsembrist 2000]

13.3. Raamatupidamise eest vastutab Panga pearaamatupidaja, kelle nimetab ja vabastab Nõukogu Panga presidendi ettepanekul.

13.4. Panga aastaaruande koos audiitori järeldusotsustega esitab Nõukogule läbivaatamiseks Panga president. Nõukogu poolt heakskiidetud aastaaruanne esitatakse Eesti Panga seadusega määratud korras kinnitamiseks Riigikogule.

14. PANGA TEGEVUSE AUDIITORKONTROLL

Panga tegevust kontrollivad rahvusvaheliselt aktsepteeritud sõltumatud audiitorid, kes nimetatakse igaks majandusaastaks Eesti Panga seadusega ettenähtud korras Riigikogu poolt.

15. LÖPPSÄTTED

15.1. Käesolev põhikiri on vastu võetud Eesti Panga Nõukogu poolt Eesti Panga seaduse alusel 3. septembril 1996. a. Põhikiri jõustub selle vastuvõtmise päevale järgnevast päevast. Samast päevast kaotab kehtivuse 23. novembril 1993. a kehtestatud põhikiri ühes selles 24. mail 1994. a tehtud muudatustega.

Põhikirja on tehtud muutusi Eesti Panga Nõukogu otsustega 14. jaanuarist 1997 nr 2-2 (jõustunud 15. jaanuarist 1997), 19. detsembrist 2000 nr 18-1 (jõustunud 20. detsembrist 2000) ja 19. juunist 2002 nr 7-1 (jõustunud 19. juunist 2002).

15.2. Põhikirja muutmine või uue põhikirja vastuvõtmine toimub vastavalt Eesti Panga seadusele Nõukogu otsusega.